

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 991

van **KURT VANRYCKEGHEM**

datum: 16 september 2021

aan **BEN WEYTS**

VICEMINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING, VLAAMS MINISTER VAN ONDERWIJS, SPORT, DIERENWELZIJN EN VLAAMSE RAND

Ondernemen - Kennis(overdracht) leerkrachten

In 2017 is werk gemaakt van een nieuw kaderdecreet rond de eindtermen. Dat voorziet erin dat eindtermen ontwikkeld worden in functie van zestien sleutelcompetenties. Daar behoren ook ondernemingszin en loopbaancompetenties toe. Dat betekent eigenlijk dat vanaf het basisonderwijs tot het einde van het secundair onderwijs er aandacht voor moet zijn. Er hoeft niet van elke jongere een ondernemer gemaakt te worden, maar ondernemend handelen is een competentie die wel aangeleerd kan worden, en die niet alleen als zelfstandige maar ook als werknemer in een bedrijf zeer wel van pas kan komen.

Het is van belang dat ook leerkrachten zich verder bijscholen en inwerken binnen het aspect ondernemerschap en ondernemingszin. Daarnaast is het van groot belang ook nieuwe leerkrachten hiervan een sterke basis mee te geven in hun lerarenopleiding, zodat ze dit ook op de gepaste manier kunnen doorgeven aan hun leerlingen.

1. Hoever staat men met de ondernemingszin en het ondernemerschap in de lerarenopleidingen? Zijn hiervoor speciale projecten lopende, wordt hieraan binnen een bepaald vak extra aandacht besteed of wordt dit eerder vakoverschrijdend aangepakt?
2. Zijn er bijscholingen voor leerkrachten die specifiek gericht zijn op ondernemen? Zo ja, maken scholen hiervan gebruik?
3. In het verleden werden reeds bedrijvendagen voor leerkrachten georganiseerd om ze meer voeling te geven met ondernemen.

Worden die nog steeds georganiseerd?

Zo ja, wat zijn de cijfers van het aantal ingeschreven leerkrachten? Graag opgedeeld naar provincie, vak en onderwijsniveau.

Zo niet, zijn er plannen om een gelijkaardig initiatief op te zetten?

4. Hoeveel leerkrachten gaan jaarlijks op stage in een bedrijf? Wat zijn de cijfers naar onderwijsniveau, provincie?
 5. Zijn er cijfers bekend van het aantal ondernemers dat via zijinstroom in het onderwijs terechtkomt?
-

Deze vraag werd gesteld aan de ministers Hilde Crevits (1052), Ben Weyts (991).

BEN WEYTS

VICEMINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING EN VLAAMS MINISTER VAN ONDERWIJS, SPORT, DIERENWELZIJN EN VLAAMSE RAND

GECOÖRDINEERD ANTWOORD

op vraag nr. 991 van 16 september 2021

van **KURT VANRYCKEGHEM**

1. Hoe het curriculum vorm krijgt, behoort tot de autonomie van de lerarenopleidingen zelf. De Vlaamse overheid heeft hier geen zicht op. Wel is het zo dat in 2019 de nodige stappen werden gezet om de Codex Hoger Onderwijs te wijzigen zodat instellingen hoger onderwijs meer inzetten op ondernemend onderwijs. Op deze manier kunnen de in het hoger onderwijs te realiseren competenties ook voortbouwen op de nieuwe eindtermen voor het secundair onderwijs.

Door de wijzigingen aan de Codex Hoger Onderwijs is ondernemend handelen als een transversale sleutelcompetentie toegevoegd aan de lijst met te realiseren competenties in zowel de bachelor- als masteropleidingen. Er werd gekozen voor de term 'ondernemend handelen' zodat de instellingen en opleidingen de vrijheid behouden om dit, rekening houdende met de arbeidsmarktcontext van de opleiding, naar eigen inzicht in te vullen (ondernemingszin, ondernemerschap of een combinatie van beide).

Ten tweede is in de Codex Hoger Onderwijs opgenomen dat afgestudeerde bachelors en masters de beroepsspecifieke competenties moeten beheersen op het niveau van een beginnend beroepsbeoefenaar, al dan niet als ondernemer. Dit zet opleidingen aan om naast aandacht voor de autonome beoefening van de vakdiscipline ook aandacht te hebben voor het beoefenen van de vakdiscipline als zelfstandig ondernemer. Deze aandacht kan de vorm aannemen van ondernemende cases die behandeld worden in lessen, stages die al dan niet doorgaan met een ondernemer als coach, een infomoment over ondernemerschap, ...

De organisatie Vlajo, die subsidies ontvangt van de Vlaamse Overheid, werkte workshops uit voor lerarenopleidingen op maat van de docenten en studenten. De workshops voorzien duidingen rond ondernemingszin en ondernemerschap, ondernemende klaspraktijk, en bieden introducties over de verschillende Vlajo-projecten.

De vaststelling is dat tot nu toe vooral de vakgebieden economie en handel bereikt worden.

2. Vlajo organiseert trainingen voor leerkrachten en lesgevers van lager, secundair en hoger onderwijs. Ze doet dat vooral in het kader van het creëren van een ondernemende leercontext. Vlajo ondersteunt niet enkel bij de uitbouw van een ondernemende leeromgeving, maar helpt de leerkracht via het concept 'train-the-trainer' om zich verder te professionaliseren en zich een ondernemende leerkrachtstijl aan te meten.

Vlajo kiest hierbij voor een hybride leeraanpak: de professionaliseringstrajecten worden aangeboden in een fysieke workshop, lerende netwerken en aanvullende online trainingen. Vlajo leidt leerkrachten op tot 'teacherpreneur'. Een teacherpreneur is een coach die kansen ziet en grijpt, die durft innoveren en grenzen verleggen, die oog heeft voor de steeds veranderende maatschappij en die geen angst heeft om deze veranderingen bij de leerlingen bespreekbaar te maken.

Via een subsidie van het Departement Onderwijs en Vorming voor een gedetacheerde leerkracht, zet Vlajo dit schooljaar specifiek in op een duurzaam professionaliseringstraject rond de eindtermen uit de sleutelcompetentie 'Ontwikkeling van initiatief, ambitie, ondernemingszin en loopbaancompetenties'. De doelgroep zijn scholen en leraren uit het secundair onderwijs.

Daarnaast worden elk schooljaar navormingen voor leerkrachten aangeboden omtrent specifieke thema's gerelateerd aan ondernemerschap (Business Model Canvas, businessplan, verkooptechnieken, Google digitale ateliers). Voor schooljaar 2020-2021 werden 309 leerkrachten/scholen via webinars bereikt; voor schooljaar 2019-2020 werden 56 leerkrachten/scholen bereikt. De aanvankelijke fysieke sessies werden in het 2de semester wegens covid omgevormd tot webinar.

In het totaal (aanbod specifieke thema's en vorming rond uitbouw van een ondernemende leeromgeving) werden in schooljaar 2020-2021 ruim 900 leerkrachten in het secundair onderwijs bereikt.

Unizo Onderwijs & Ondernemen organiseerde sessies voor leerkrachten rond verschillende thema's. In schooljaar 2020-2021 werden 90 leerkrachten bereikt via webinars. In schooljaar 2019-2020 werden 82 leerkrachten secundair onderwijs en 140 docenten hoger onderwijs bereikt. Doel hierbij is steeds inspiratie opdoen, kennis- en ervaring delen en verder te professionaliseren op het vlak van ondernemerschap en ondernemerszin, leerinhouden, leermiddelen en leerinterventies.

Vlajo en Unizo Onderwijs & Ondernemen brengen hun aanbod via de leerkracht tot bij de leerling en ondersteunen de leerkracht daarbij door middel van workshops en handboeken voor de leerkracht, digitale kennisplatformen en bijstand aan de leerkracht door de medewerkers van beide organisaties. Meer info hierover is te vinden op de websites: www.vlajo.org (inclusief de [jaarverslagen](#)) en www.ondernemendeschool.be.

VLAIO organiseert om de paar jaar in samenwerking met het Forum Ondernemend Hoger Onderwijs een leerdag rond ondernemend leren (een zogenaamde 'SOHO-dag') voor alle onderwijsprofessionals uit het (hoger) onderwijs. Dit najaar wordt een leertraject met als thema 'Ondernemen over disciplines heen. Waarom, wat, hoe?' aangeboden onder de vorm van 3 webinars en een SOHO-dag rond datzelfde thema die doorgaat in het voorjaar van 2022.

Het **Departement Onderwijs & Vorming** voorziet daarnaast een subsidie aan vzw Connectief, die o.a. wordt ingezet voor COFEP, het Belgische netwerk van virtuele bedrijven in het secundair onderwijs, volwassenenonderwijs en hogescholen. COFEP voorziet ook in opleiding voor leraren. In 2020 namen 284 leraren deel aan netwerkmomenten, e-learningmodules of train-the-trainers van COFEP.

- Unizo Onderwijs & Ondernemen** organiseerde tot schooljaar 2019-2020 bedrijfsbezoeken voor leerkrachten en hun leerlingen via het zogenaamde 'Techclass' en bereikte met 100 bedrijfsbezoeken 195 leerkrachten secundair onderwijs. Cijfers opgedeeld naar provincie en vak zijn niet beschikbaar. De actie wordt vanaf schooljaar 2020-2021 niet meer door Unizo Onderwijs & Ondernemen georganiseerd. Binnen de werking van Unizo Onderwijs & Ondernemen wordt meer en meer bekeken op welke manier de ondernemers uit de Lokale Ondernemersvereniging hun formules kunnen verrijken. Zo zal binnen de Pop-Up-formule (de vroegere Leeronderneming), de mogelijkheid geboden worden om in contact te komen met een plaatselijke ondernemer en met diens onderneming.

Vlajo organiseert zelf geen bedrijvendagen, maar nodigt haar netwerk van leerkrachten (individueel of met hun klas) uit om deel te nemen aan de Voka Open Bedrijvendag, op de dag zelf of op een met het bedrijf afgesproken dag. Dit initiatief blijft lopen.

Daarnaast worden bedrijven en leerkrachten en hun leerlingen van het secundair en hoger onderwijs met elkaar in contact gebracht via de formules 'Ondernemer voor de Klas' en 'STEM Ondernemer voor de Klas'. In de formule 'Talentenstage' gaan leerlingen van het lager en secundair onderwijs een halve dag aan de slag in een bedrijf, bijgestaan door een bedrijfsmedewerker. De stage is een onderdeel van een heel traject waarbij de leerling aan de slag gaat met zijn kwaliteiten, ervaring opdoet en zo verkent welke studiemogelijkheden hem/haar liggen. Tegelijk is het een zeer concrete kennismaking, zowel voor de leerling als voor de leerkracht, met ondernemen en de manier waarop een bedrijf werkt.

4. Mits goedkeuring van de directie, kan elke leerkracht een bedrijfsstage volgen. Deze cijfers worden niet centraal gemeld aan de Vlaamse overheid.

We beschikken wel over het aantal leraren dat beslist om tijdens hun bedrijfsstage vervangende klasactiviteiten rond ondernemingszin/ondernemerschap aan te vragen voor hun klassen. De klasactiviteiten worden via middelen van het Departement Onderwijs & Vorming uitgevoerd door Syntra PXL in samenwerking met Syntra West. Zie bijlage voor de cijfers.

5. Er zijn momenteel geen systematische data beschikbaar over de vorm van de voorgaande tewerkstelling van de leerkrachten die als zij-instromer in het onderwijs aan de slag gaan. We weten dus niet of zij als werknemer dan wel als zelfstandige ondernemer aan de slag waren. We bekijken of deze informatie in de toekomst ontsloten kan worden via een koppeling met andere databanken.

BIJLAGE

[Overzicht](#)